ELEVOPGAVER før og efter RIDDERSKOLE på Kalundborg Museum

1. Forforståelse og evaluering

Gå sammen i en gruppe. Skriv jeres navne her:

_____

Hvad ved vi i forvejen om middelalderen og riddere?	Hvor kommer vores viden fra?	Hvad vil vi gerne vide?	*Udfyldes ved afslutning af forløb.* Hvad har vi fundet ud af? Hvad har vi ikke fundet ud af?

Perioden MIDDELALDER

Hvornår startede middelalderen?: _____

(der kan være flere rigtige svar)

Hvornår sluttede middelalderen?: _____

(der kan være flere rigtige svar)

Hvis du skulle give middelalderen et nyt navn, hvad skulle det så være?:_____

2. RIDDER

Hvad er en ridder?

For 900 år siden opfandt man en ny måde at kæmpe på i Frankrig. Det nye var at bruge mange ryttere med lanser. Idéen spredte sig hurtigt til Danmark og andre lande i Europa. Efterhånden som tiden gik, vandt ridderne som man kaldte dem, mange krige. De blev rige og betydningsfulde og der opstod en særlig ridderkultur. De var blevet en slags gentlemen, som kæmpede for Gud og kirke. De fik også et ideal om at beskytte samfundets svage, som var kvinder, børn, gamle og fattige. Da krudtet blev opfundet i slutningen af middelalderen, mistede ridderne deres betydning i krig, men fortsatte nu uden våben som kongens politiske støtter.

Hvem var ridderne?

Det var kun de rigeste i samfundet som kunne blive riddere. Kun få havde råd til træning, våben, hest og rustning. De drenge som blev valgt til at blive riddere, blev trænet i fægtning og ridning fra de var små børn. Når de blev teenagere, blev de sendt i træning hos kongens riddere. Når ridder-eleven blev 14 år, kunne han blive væbner, og følge sin ridder i kamp som hans personlige tjener. Herefter kunne han i en alder af 16-20 år, selv blive ridder.

Den eneste kvinde vi kender, som kæmpede som en ridder i middelalderen, er Jeanne d'Arc. Selvom hun blev født som bondedatter, så lykkedes det hende at føre Frankrig til sejr i krigen mod englænderne. Hun var hærfører og er i dag en fransk nationalhelt, men hun endte med at blive brændt på bålet 19 år gammel af kirken i Frankrig.

Hvad skulle en ridder kunne?

- En ridder skulle være en dygtig rytter, der kunne kæmpe med sværd og lanse.
- Ridderen var i starten iført ringbrynje og hjelm, og senere i middelalderen pladerustning.
- På slagmarken skulle en ridder have styrke, overblik og lederevner.
- En ridder skulle kunne læse, skrive og skrive digte.
- En ridder skulle være en god kristen og beskytte kirken, og samfundets svageste.

OPGAVER:

- Hvad var ridderens opgave i middelalderen?
- Kunne alle blive riddere?
- Hvordan kunne ridderen forsvare sig og kæmpe?
- Hvordan skulle ridderen opføre sig?
- Hvad var ridderens forhold til kirken?

3. Esbern Snare og Kalundborg

Statue af Esbern i Kalundborg

Esbern Snare var en af Danmarks første riddere. Han blev født i Fjenneslev mellem Ringsted og Sorø i 1127. Han voksede op sammen med sin lillesøster Ingegerd og sin lillebror Absalon, som senere blev ærkebiskop. Da Esbern stadig var lille, flyttede en dreng ind på familiens gård. Drengen hed Valdemar og skulle senere blive konge over Danmark.

I middelalderen kæmpede flere familier om kongemagten. Da Esbern, Absalon og Valdemar vandt over de andre familier, blev Valdemar konge, og sammen regerede de Danmark i næsten 30 år.

Esbern blev trænet til krig med sværdfægtning, ridning og sejlads i krigsskibe. Som voksen blev han sammen med kong Valdemar hyldet som de første og bedste riddere med lanse i Danmark, og han blev derfor en af de vigtigste ledere af kongens hær. I historierne om Esbern Snare kan man læse at han var meget snedig i krig, og han blev derfor kaldt Snare fordi han var snarrådig og snu.

Statue af Absalon i København

Selvom Esbern, Absalon og Valdemar vandt krigen om kongemagten, var der mange andre trusler mod Danmark. Pirater og fjender fra Nordtyskland, Polen og Norge angreb Danmark mange gange. Derfor byggede Absalon en borg i København mens Valdemar byggede flere borge i Danmark. Esbern grundlagde Kalundborg i 1167 ved at bygge to borge og en voldgrav rundt om byen. Esbern Snare byggede også en krigshavn i Hærvig foran Kalundborg Museum til sine krigsskibe.

Mange af Esbern Snares skibe var med i krigene i Nordtyskland, og et af korstogene til Jerusalem. Korstog var kirkens krige, hvor man kæmpede mod alle der ikke var kristne. Man kæmpede mest om byen Jerusalem i Mellemøsten, for den er både hellig for kristne, jøder og muslimer.

De fleste mennesker i middelalderen troede at de kom i himlen eller i helvede når de døde. Derfor byggede de rige kirker for at sikre sig plads i himlen. I Kalundborg planlagde Esbern Snare at bygge Vor Frue Kirke. Den skulle vise folk og Gud, at han havde været en god kristen ridder. Kirken er med sine fem tårne, ikke som andre kirker i hele verden. Den ligner en by eller borg med høje tårne fordi den skulle ligne Guds borg og by i himlen. For i Biblen står der, at Gud vil lande på jorden i sin himmelborg den dag jorden går under. Så vil engle strømme ud og dræbe dem der ikke tror på Gud. Der står også at Guds borg ligner Jerusalem med sine høje tårne på afstand. Esbern Snare døde før kirken stod klar, så det blev hans datter Ingeborg, der byggede den færdig og overtog styringen af Kalundborg.

Statue af Valdemar i Ringsted

OPGAVER:

- Hvilken rolle havde ridderen Esbern Snare i forhold til kongen?
- Hvorfor byggede man borge i middelalderen?
- Hvordan kunne man se at den kristne tro var vigtig for Esbern som ridder?

4. MODERNE RIDDERE

Kan du blive ridder i dag?

Ja, hvis du gør dig fortjent til det. Siden 1671 har kongerne og dronningerne udnævnt riddere af Dannebrog. Det er både kvinder og mænd, der kan blive riddere, men det kræver en særlig indsats for Danmark f.eks. som politiker, officer, diplomat, embedsperson, musiker eller skuespiller.

Du kan finde de nulevende riddere af Dannebrogsordenen her:

Modtagere af danske dekorationer (kongehuset.dk)

- Hvilken rolle har de moderne riddere i forhold til middelalderens?

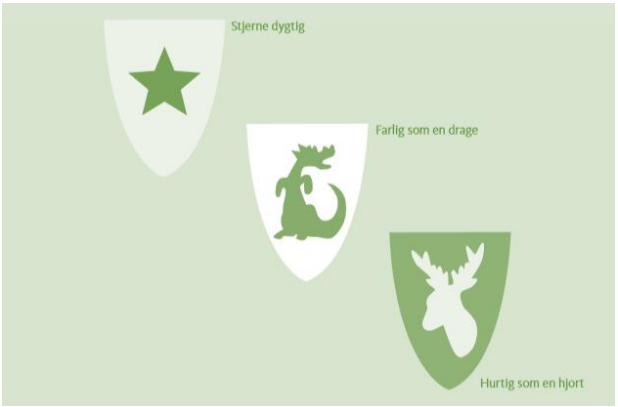

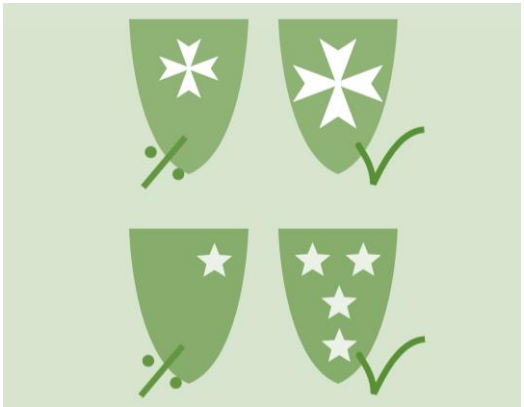
De moderne riddere skal ligesom deres historiske forgængere have et våbenskjold. Når de bliver udnævnt til riddere, skal de aflevere en farvelagt tegning af deres våbenskjold og et valgsprog, som bliver malet op på et skjold og hængt op i Frederiksborg Slotskirke.

Se filmen om middelalderens heraldik Våbenskjold - YouTube (2:43 min.)

- Hvis du blev udnævnt til ridder af Dannebrog, hvordan skulle dit skjold så se ud?

  Tegn et våbenskjold efter reglerne i filmen.

5. KRIG PÅ TAPETET

Bayeuxtapetet er et berømt, vævet vægtæppe fra Frankrig, der viser erobringen af England som en tegneserie. Her ser vi nogle af de første riddere til hest med og uden lanse. Ved at se på billederne kan vi lære noget om riddernes udstyr og hvordan de forberedte sig på krig.

Bayeuxtapetet viser tiden for overgangen mellem vikingetid og middelalder. Man kan diskutere om det vi ser, er de sidste normanniske vikinger eller de første riddere.

Find Bayeux tapetet på denne hjemmeside:

Explore the Bayeux Tapestry online - Bayeux Museum

A. OPGAVER:

Scene 37. Mændene er ved at laste skibene for at drage i krig, men hvad bærer de om bord?

Scene 45. Mændene bygger en stor jordvold rundt om byen Hastings? Hvordan bygger de den?

Scene 52-53. Hvordan foregår krigen mellem englænderne og normannerne? Hvilke våben bruger de?

Scene 57-58. Hvordan ser der ud på slagmarken i kampens sidste scener inden englænderne flygter?

Herunder ses et udsnit af Kalundborg Museums vævede tapet, som blev lavet i 2014-15. Tapetet viser historier fra Esbern Snares tid, blandt andet korstog og grundlæggelsen af Kalundborg.

B. OPGAVE:

Prøv at omsætte en historisk begivenhed til en billedfrise ligesom de to tapeter.

Scene 1	Scene 2	Scene 3	Osv.